

Muhulane

Nr 2 (351)

Veebruar 2019 (küünlakuu)

Muhu leht

Teade

13. veebruaril ja 13. märtsil, kl 11–15 on Hellamaa küla-keskuses Saare Arendus-keskuse ettevõtluskonsultant Tiia Naagel, vabaihenduste konsultant Helje Pent ja Saarte Koostöökogu nõustaja Sulvi Munk.

Tiia annab nõu ettevõtlusega alustamise ning äriideede osas. Jagab soovitusi ning nõuandeid, kuidas kirjutada äriplaani, milliseid koolitusi on tulemas, kuidas on võimalik leida mentoreid, jne.

Helje annab nõu kodanikuühendustele ja -algatustele, tugi-tegevusi nende kogu arengutsükli ulatuses ning kannab hoolt, et vabaihendustel oleks kõikjal Eestis tegutsemiseks soodne keskkond. Muuhulgas nõustab vabaihenduste organisatsiooni asutamise ja lõpetamise, tegevusvõimekuse tõstmise jpm teemadel.

Sulvi annab nõu LEADER-programmi toetuste osas. Jagab infot järgmiste meetmete kohta:

MEEDE 1 - Ettevõtte konkurentsivõime suurendamine ja ühistegevus,

MEEDE 2 – Elujõuliste kogukondade arendamine ja elukeskkonna parendamine.

Kui on soov eelnevalt aeg kokku leppida, siis kirjuta aadressil:

tiia@sasak.ee; helje@sasak.ee
või sulvi.munk@skk.ee

Olete oodatud!

ISSN 1736-289X

9 771 736 289 007

Kalmer Saar

Eesti Vabariik 101

Eesti Vabariigi 101. aastapäevale pühendatud **kontsert-aktus** ja Muhu valla 2018. aasta **preemiate üleandmine**

Muhu Põhikooli saalis

22. veebruaril kell 19

Kõik on oodatud!

Näärikuu ja küülakuu Muhu Muuseumis

Näärikuu on Muhu Muuseumis möödunud erinevate kokkuvõtete ja aruannete tegemisega. Muuseumide Infosüsteem saab samuti igapäevaselt täiendusi juurde.

Selle aasta esimesed turistid saabusid meile juba 2. jaanuaril, esimene grupp tuli meile 5. jaanuaril Peterburist.

2. veebruaril tähistasime küünlapäeva, avasime näituse „Tubakast Muhu moodi“. Antud näitus on tekitanud omajagu elevust, aga ka küsimusi, kas muuseum propageerib suitsetamist. Viimast kindlasti mitte ja täna võime öelda, et suitsetamine on kaduv trend. Inimesed on üha teadlikumad suitsetamise kahjulikkusest. Muuseumile annetati kahest perest suitsetamisalast värki ning kuna praegu on vaikselt aeg ja lapsed meil gruppidena muuseumit ei külasta, siis sündiski Mai Meristel ja Eda Maripuul idee teha tubakateemaline näitus, mis jääb avatuks maikuuni.

31. jaanuarist 3. veebruarini on muuseumi juhataja Meelis Mereäär

Riias messil, kus tutvustab Muhu Muuseumi ja Muhu saart.

16. veebruaril tähistame kirjanik Juhan Smuuli 97. sünniaastapäeva. Eda Maripuu räägib teemal „Juhan ja Läti“. Alustame traditsiooniliselt kell 11 muuseumi kontorihoone juurest väikest jalutuskäiku Juhani kuju juurde, pärast istume sooja ruumis ja kuulame ettekannet. Kõik huvilised on teretulnud.

Muhu Muuseumis on praegu

vaadata näitused: Väljal I korruse fuajees on näitus „Muhu muster Nii ja Naa“, II korruse fuajees näitus „Tubakast Muhu moodi“, II korrusel püsinäitus „Muhu tekstiil“, Toomal: Madise kambri on stendid Muhu looduse ja ajaloo kohta ning uus Muhu kaart.

Muhu Muuseum on avatud T-L kella 10–17.

Tervitustega, **Siret** muuseumist
Foto: Siret Jõelett

9. jaanuaril sündis Lea Leppiku ja Heiki Hanso perre poeg **Hugo** Hanso.

Riigikogu valimised

Hääletamise korraldamiseks moodustati Muhu valla valimisjaoskonnas seitsmeliikmeline jaoskonnakomisjon: Aili Heinat, Andres Tammik, Anu Kaljuste, Marko Vimb, Pille Keerd, Reet Hobustkoppel, Tiina Jõgi (esimees). Asendusliikmeteks nimetati: Aili Õige, Aime Marksa ja Vello Lauge.

Detailplaneeringu kehtestamine

Muhu Vallavalitsus kehtestas 24.1.2019. a. korraldusega nr 19 Nõmmküla Vana-Leemeti katastriüksuse (47801:003:0301, maatulundusmaa, 9,29 ha) detailplaneeringu. Detailplaneeringuga kavandatakse Vana-Leemeti katastriüksusele kaheks jagamist, millest üks jääb maatulundusmaaks ning teisele ca 3,78 ha suurusele katastriüksusele rajatakse päikesepark (maksimaalse ehitualuse pinnaga 17 000 m²) ning selle teenindamiseks vajalik taristu.

Kehtestatud detailplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda Muhu valla kodulehel:

www.muhu.ee/

Detailplaneeringud

Nimetatud korraldusega saab tutvuda Muhu Vallavalitsuses ja aadressil www.muhu.ee/ Dokumendiregister

Täiendav info tel 453 0680, maa@muu.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes, valla teadetetahvil ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmumissagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused e-kirjaga. Selleks palume saata meililistiga liitumise soov aadressil maa@muu.ee

Selle väikese artikli pealkirjaks on kaks arvu. Nagu ütlevad füüsikud-matemaatikud, et arvud ei peta: tegelikult ongi nii, et 25. märtsil k.a saab suurest märtsiküüditamisest 70 aastat ja selle kuupäevaga on seotud ka represseeritute ühingu Memento aastapäeva 30. juubel.

Kui mõtleme neljakümnendatesse tagasi, siis olid need ikkagi väga-väga karmid aastad. Oli sõda, enne seda saadeti tohtu hulk haritlasi, riigitöötajaid ja teisi paremal elujärjel elavaid inimesi Siberisse. Sõda võttis oma osa ja samas põgenesid paljud üle mere otsima paremaid võimalusi eluks. Neist suur jagu jõudis kohale, ent tänaseni on teadmata, kui mitmed neist leidsid haua külmades mere-lainetes.

Peale sõda kadus Eesti Vabariik, uus võim soovis teha riiklikke ümberkorraldusi. Selleks oli vaja rahvale hirm naha vahele ajada, mida ka tehti. Algas see päev enne 25. märtsi: vallamaija kutsuti kokku pahaaimamatud külavanemad ja õhtul, kui algas küüditamine, olid

külavanemad need, kes pidid näitama nimekirjas olnud külaelanikke, kes kuulusid küüditamisele külmale maale. Nimekirjad olid eelnevalt valmis kirjutatud – kelle poolt või mille alusel, on tänapäevani selgusetu. Küüditajate koosseis oli tavaliselt neli inimest – kaks püssidega sõdurit, üks julgeolekutöötaja ja siis külavanem, mõnedes andmetes – saatja. Sellisel moel viidi Saaremaalt üle 1000 elaniku, Muhus oli see arv 45.

Saarte rahvas on olnud kogu oma ajaloo jooksul mässumeelne ja võib-olla sellepärast toimuski saartelt viis küüditamist, mandrilt kolm. Nagu eespool öeldud, toimus esimene ja teine küüditamine enne sõda 14. juunil ja 1.–2. juulil 1941. aastal, kolmas oktoobris 1944 Saksa-maale, neljas, mis oli ka kõige suurem, 25. märtsil 1949. Nüüd arvestatakse küüditatutega võrdses Tšornobõlis toimunud avariis osalejad, see oli viies.

Nii palju siis ajaloost. Nüüd tuleks tagasi arvude 70+30 juurde. Saaremaa vallavalitsus ja Saare

maakonna Memento ühenduse juhatus võttis vastu ühise otsuse tähistada neid tähtpäevi märtsiküüditamise aastapäeval, s.o 25. märtsil k.a Kuressaare kultuurikeskuses. Selleks, et niisugust suurt üritust korraldada, soovime teada saada nende inimeste nimesid, kes elavad Muhu vallas ja omavad represseeritu tunnistust. Statistika kohaselt elab Muhu vallas käesoleval ajal 21 represseeritud, kes omavad vastavat tunnistust. Andke mulle andeks, aga muhulasena tean ainult pooli, ülejäänud on teadmata.

Palun olge head ja andke endast märku Muhu valla telefonil 4530 672, e-post heiske.tuul@muu.ee või otse minule telefonil 5234 983, õhtuti 4528 011, e-post reinvali13@gmail.com

Soovin teile kõigile kaunist saabuvat vabariigi aastapäeva ja meeldivat koostööd!

Rein Väli

Saare maakonna Memento Ühenduse juhatuse esimees

Vallavalitsuse istungitelt

9. jaanuar

Kooskõlastati puurkaevu asukoht Nurme k Manala mü kaalutlusotsuses toodud tingimustel.

Väljastati projekteerimistingimused Liiva k Kaasiku mü elamu ehitamiseks kaalutlusotsuses esitatud tingimustel.

Väljastati ehitusluba Rannaküla Lembi mü suvemaja ehitamiseks, arvestades Keskkonnaameti poolt esitatud tingimusi.

Kinnitati haridusasutuste tegevuskulude arvestuslik maksumus:

1) 2019. a Muhu Lasteaia majandamis-, personali- ja õppevahendite arvestuslikuks maksumuseks lapse kohta 368.08 eurot kalendrikuus;

2) 2019. a Muhu Põhikooli õpilaskoha tegevuskulu arvestuslikuks maksumuseks ühe õpilase kohta 191.32 eurot kalendrikuus.

Ajutiselt vabastati korraldatud jäätmeveost Simiste k Kevade tee 4 (1.1.–30.4.2019).

Otsustati läbi viia e-riigihangete keskkonnas avatud menetlusega riigihange “Liiva keskuse teenindus-hoone ehitustööd”, kinnitati riigihange alusdokumendid ja moodustati komisjon hanke läbiviimiseks ja eduka pakkumise selgitamiseks.

Otsustati võõrandada vallavara avaliku kirjaliku enampakkumise teel: 1) Kantsi k Adometsa mü (2,42 ha), alghind 5700 eurot; 2) Suuremõisa k Vana-Tamme mü (3,8 ha), alghind 7700 eurot. Tähtaeg 6. veebr. kl 9.

Kehtestati alates 1.1.2019 Muhu valla infolehe Muhulane hinnaks 50 senti tk.

Kinnitati 2019. a huvihariduse ja huvitegevuse kava.

17. jaanuar

Moodustati kinnisasja liitmiseks sobivad katastriüksused: Koguva k Madise ja Koguva k Nuka.

Väljastati projekteerimistingimused Simiste k Ankrum mü elamu ehitusprojekti koostamiseks kaalutlusotsuses esitatud tingimustel.

Väljastati ehitusluba Lalli k Tänäva-suu mü abihoonete rekonstrueerimiseks / laiendamiseks saunaks.

Väljastati kasutusluba Kuivastu sadama ümberehitatud politseimajale.

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Pikaajaline vabastus korraldatud jäätmeveost anti Raugi k Saadu kinnistule (1.1.2019–31.1.2020).

Vaadati läbi volikogu materjale.

24. jaanuar

Määrati Paenase k Ivardi kü sihtotstarbeks 100 % elamumaa.

Määrati Raugi k kü lähiaadressiks Tagametsa.

Kehtestati Nõmmküla Vana-Leemeti kü detailplaneering.

Määrati sotsiaalhoolekandeli hüviti, kinnitati sotsiaalkomisjoni ettepanekud.

Ajutiselt vabastati korraldatud jäätmeveost Hellamaa k Nuka (1.1.–1.4.2019).

Tunnistati alla lihthanke piirmäär jäava hanke “Liiva keskuse 1. etapi ehitustööde teede ja platside omaniku tähtsusele” edukaks pakkujaks Skepast & Puhkim OÜ kui madalama maksumusega pakkumise esitaja.

Otsustati korraldada konkurss valla lastekaitse spetsialisti ametikoha täitmiseks, kinnitati konkursil osalemise tingimused ja moodustati konkursile laekunud kandidaatide hindamiseks ajutine komisjon. Konkursi tähtaeg on 18. veebruar.

Volikogu 24. jaanuari istungi päevakorrast:

- Muhu Vallavolikogu 18.1.2018. a määruse nr 4 „Reklaamimaksu kehtestamine ja reklaami paigaldamise kord” muutmise; - vallavara omandamine (Liiva k Liiva alajaama kü); - Võiküla Toomi DP menetluse tähtsuse pikendamine (31.12.2019); - jaoskonnakomisjoni moodustamine;

- rahvakohtunikandidaadi valimine (valiti Ave Toomsalu); - Muhu Vallavolikogu esindaja nimetamine Eesti Saarte Kogu eestseisusesse (Meelis Mereäär); - revisjonikomisjoni 2019. a tööplaani kinnitamine; - informatsioonid (noortevolikogu töö, valla ametiruumid).

Muhu valla üldplaneeringu ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise aruande eelnõu avalik arutelu toimub

HELLAMAA KÜLAKESKUSES

1. MÄRTSIL 2019

KELL 16.00

Üldplaneeringu materjalidega saab tutvuda: Muhu vallamajas, Hellamaa külakeskuses ja valla kodulehel <http://www.muhu.ee/Uldplaneering>

Koolijuhtimise eelistest väiksemas vallas

Väikse valla koolielust pajatas Saaremaa hariduselu taustal 24. jaanuari Saarte Hää. Muhu põhikooli direktor Andres Anton ütles, et väikeses vallas tundub koolijuhtimine olevat lihtsam kui liide-

tud suurvallas.

Muhu põhikoolis õpib praegu 98 last: "Meil on poiste kool – 62 poissi ja 36 tüdrukut," tõi direktor välja. Andres Anton juhib kooli kaheksandat aastat.

Kõne all olid ka nutiseadmed, mis õpilastel päeva kestel tummad peavad olema, samuti aegamisi lähenev õpetajatepõud, mille vastu tuleks hakata valmistuma juba praegu.

Hellamaa Raamatukogu tegemised 2018. aastal

Jaanuar on ikka olnud kokkuvõtete ja statistikategemise kuu. Nii on ka Hellamaa Raamatukogul valminud ülevaade eelmisel aastal toimunud.

Kõige rõõmustavam on tõdeda, et laenutajate, laenutuste ja külastuste arvud on tõusnud. Kui 2017. aastal oli laenutajaid 179, siis 2018. aastal 199, neist 52 last. Laenutusi oli 4892, külastusi 3043. Uusi lugejaid registreeriti 55, neist lapsi 23. Raamatukogu fondi lisandus aastaga 322 uut raamatut.

Kõige enam huvi pakuvad lugejatele armastus-, kriminaal- ja ajaviiteromaanid, elulooraamatud, "Minu..." sari ning kooli soovituslik kirjandus. Möödunud aasta loetuimaks kirjanikuks oli Katrin Pauts ja menukiks "Minu Muhumaa". Ajakirjade laenutuste tipus on "Kroonika", "Eesti Naine", "Kodutohter", "Kodukiri", "Käsitöö". Regulaarselt loetakse ja laenutatakse maakondlikke ja vabariiklikke ajalehti. Avalikul internetipunktil on oma püsikasutajad.

Hellamaa Raamatukogus toimus 12 üritust ning 52 näitust ja väljapanekut. Suuremateks näitusteks olid „Eestlase lugemisvara 1918–1940“, „Muhu segakoor 30. Viisteist aastat Peegli ees“, „Oh, kooliaeg“, „Kaitseliit 100“, „Mida räägib kalender“.

Oktoobrikuus aset leidnud raamatukogupäevad olid pühendatud kultuuripärandiaastale. Raamatukogupäevade tegemisteks olid: ettelugemispäev lastele „Muidugi nagu Muhu hunt“; eakate kohvihommik teemaga „Hunt Muhu pärimuskultuuris“; tuntud inimene raamatukogus – Marian Heinat, Eesti parim naisnäitleja 2017; tuntud inimene raamatukogus – Leena Peegel, muusikapedagoog ja pärimuskultuuri kandja koos folkloorirühmaga „Uiijee“; Muhu Põhikooli kodulootunnid raamatukogus.

Lõppenud aasta meeldejälvamateks sündmusteks olid veel osalemine lugejatega Hansenist Tammsaareni lugemisketis, Muhu

Hooldekeskuses Hellamaa Raamatukogu ja uute raamatute tutvustamine, ettelugemispäev „Sind ma tahan armastada. Luuletusi Eestimaast 1818–2018“, Tammsaare elust ja loomingust küsimustiku koostamine, Eesti raamatu teemadel viktoriini läbiviimine ning raamatukogu facebooki lehe avamine.

Raamatukoguteenuste kvaliteedi tõstmiseks alustas raamatukoguhoidja erialast kutsekoolitust ning osales paljudel seminaridel ja täiendkoolitustel.

Raamatukogu väärtust tõstab tegutsemine Hellamaa Külakeskusega ühe katuse all, tulemuslik koostöö ürituste ja väljapanekute organiseerimisel ning läbiviimisel. Külakeskuse kohvihommikutest ja ringidest osavõtjad on ka raamatukogu kliendid.

Kõigile Hellamaa Raamatukogu senistele ja tulevastele külastajatele head alanud eesti keele aastat ja meeldejälvavaid lugemiselamusi soovides

Anu Kaljuste

Lugejad hindavad Katrin Pautsi raamatuid

Kirjanik Katrin Pautsi teosed troonisid mullu Saare maakonna keskraamatukogu ja külaraamatukogude laenutuste tipus, kinnitas 17. jaanuari Meie Maa. Katrin Pauts juhib ka vabariiklikult Eesti autorite koondtabelit.

Liiva ja Hellamaa raamatukogudes laenutatud 10 populaarsema hulka jõudsid Katrin Pautsi raamatutest "Öömees", "Hull hobune" ja "Politseiniku tütar" ning "Minu Muhumaa", viimasel tema raamatutest püsib Hellamaa raamatukogus siiani lugejate järjekord.

Liiva raamatukogu laenutuste eesotsas domineerivad Erika Pintsu sõnul põnevus- ja eluloolised romaanid, aga ka inglise-eesti sõnaraamat on tihti väljas. Hellamaa raamatukogus juhib Anu Kaljuste andmeil nõutumate autorite rida just Katrin Pauts, kellele järgneb Heli Künnapas. Kummagi raamatukogu raamatulaenutuste tippu juhib Pauts, Liival raamatuga "Öömees" (14 laenutust) ja Hellamaal teosega "Minu Muhumaa" (tervelt 20 laenutust), kusjuures "Öömeest" on laenutatud sama palju kui Liival.

Liiva lugejate lemmikute rida näeb välja järgmine: K. Pauts "Öömees.", A. J. Finn "Naine aknal", A. Mettas "Kuhu kadusid külad ja mehed?", K. Pauts "Hull hobune", J. Petrone "Pee-gelmees", E. Toona "Pagulusse", E. Naaber "Kutsun sõnu koju", K. Pauts "Politseiniku tütar", V. Afanasjev "Serafima ja Bogdan" ja inglise-eesti sõnaraamat. Kohe esikümne kannule jõudis ka Pautsi "Minu Muhumaa".

Hellamaa lugejate suurimad lemmikud on: K. Pauts "Minu Muhumaa", L. Riley "Varjuõde", A. O'Loughlin "Ballisaali kohvik", K. Pauts "Öömees", H. Raudvere "Hüüdnimi Eestlane. 1", L. Riley "Seitse õde", T. Artla "Maasikad ristpistes", M. Kadastik "Luiked järvi", H. Künnapas "Kes kardab välgu-tüdrukut" ja B. Barnden "Ristpisteteknikate entsüklopeedia".

Muhulane

Haridus- ja Teadusministeerium kuulutas 2019. aasta eesti keele aastaks, et arvukate sündmuste ja tegevustega väärtustada eesti keelt ning tähistada eesti keele seadustamist riigikeelena sada aastat tagasi.

Valdur Mikita:

* Kui üldistada põlisrahvaste saatust, siis võib vist öelda, et murdumishetkeks on pea alati olnud see, kui hävineb inimese side maaga, olgu siis rahva küüditamise, elatusallikate röövimise, maastiku laastamise või traditsioonilise maaga seotud eluviisi järsu katkemise läbi. Keele- ja kultuurimuutus ei ole rahvale kaugeltki nii ohtlik kui inimese ja maa suhete äkiline muutumine. Seda ei ole paljud põlisrahvad üle elanud. Inimese ja maa, inimese ja looduse suhete purunemine võib olla eesti kultuuri jaoks märksa ohtlikum kui keele- või kultuurikatkestus.

* ... tänapäeva inimene on ära lõigatud lähisuhetest teiste eluvormidega. See on inimese sügav traagika.

* Minu meelest on ökoloogilise moraali allakäik seotud koduhoidliku paigatunnituse kustumisega.

* Meil on veel alles nii loodust, pärimust kui tervet talupojamõistust. See on ühe väikese rahvakilli jaoks muljetavaldav ressurss.

rmt **Kukeseene kuulamise kunst**

Eesti on juba ammu KRIITILISEL TEEL

... Analüütilist tööd ei ole tehtud ja tegelikult ei ole Eestis enam sellist kohtagi, kus oleks riigi kui PROBLEEMI käsitlemiseks vajalik potentsiaal. Sotsiaalne problemaatika ei ole Toompeal veel kõne all olnud. Kahtlen, kas riigi nii süstemaatiline kahjustamine saab toimuda kogemata, juhuslikult. Kahtlen ka selles, kas ühiskonnateadusliku käsituse vältimine ning ametnike, saadikute ja nende nõunike ametialase ettevalmistuseta hoidmine on lihtsalt iseenesest nii juhtunud.

... Teooriat pole. Metodoloogiat pole. Metoodikat pole. Tegijad kõmistavad rõõmsalt, et haldusreform on lõpuks ometi tehtud ja nüüd teeme ka riigireformi ära... Tegevuse tase on profaanlik. Pehmelt öeldes on see teadmispõhise e-riigi kohta üpris jube.

... Eestis ei ole ametnike ja nn poliitikutega tegevus seotud vastutusega ja kellelgi pole vaja olla asjatundlik. ... Eesti on edasi- ja tagasisidestamata, st ei ole juhitud ja ka iseregulatsioon ei saa toimida. Eesti on vaene, aga Brüsselist on ette nähtud seletada, et Eesti kuulub nüüd juba rikaste riikide hulka...

Ülo Vooglaid, 12.6.2018, FB

Googeldades valimiste eel rahvastikupoliitika alusmõisteid

Aasta tagasi kirjutasin seeria rahvastikupoliitikat käsitlevaid artikleid, milles tuginesin rahvastikupoliitika mõningate alusmõistete esinemissageduse googeldamisele esimese kolmekümne viie hulgas. Esimene artikkel: „Miks te kardate kirjutada rahvastikukriisist?“, teine: „Miks te kardate kirjutada rahvastikupoliitikat?“ Olles teadlik meetodi puudustest, annab ta siiski pea tõendus-põhiselt pildi poliitikute, ajakirjanike ja teadlaste suhtumisest teemasse. Äripõhine Google toob esimeste hulgas välja kõige minevama/loetavama kauba. Viited tulevad ja lähevad, aga teatud püsivuse leiame neis ometigi. Pealegi on igapäev võimalus kontrollida.

Kolmveerand aastat enne valimisi kirjutasin üleskutseartiklil „Kel pole rahvastikuprogrammi, hoidku eemale Riigikogust“. Poolteist kuud enne valimisi on ehk parim aeg kindlaks teha kuldterminiga **rahvastikutaaste**, kuidas poliitikud, ametnikud, teadlased ja meediategelased oma kohust on täitnud. On ju rahvastikutaaste see, millega tuleb tegeleda, mida kajastada programmides ja projektides. Googeldame selle mõistega ... ja jälle kohtasin enda artikleid kaheteistkümmel korral kolmekümnest! Võimatu on tunnustada sellist olukorda, kus palgalised tegijad oma kohustust ei täida ega kirjuta põletaval teemal. Olen ju ainult autsaider, kes kiibitseb (äkki hoopis kiibistab?) tegijate tegusid ja tegematajätmissi.

Ei saa öelda, et progressi rahvastikutema käsitlemisel üldse ei ole, aga nagu teosammul ja vastu tahtmist. Just nagu Lauri Hussari ja Neeme Korvi peenhäälestatud Postimees avaldas minu artikleid – ainult ajalehe netiversioonis ja pildile mõneks tunniks. Miks ei ulatu rahvastikutemaatikasse arvamusiilidreid ja rohkete visionääride hää? Kus on riigipajakut nautiv Sirp ja Õpetajate Leht?

Minu teaduslikud uurimistööd mikroökoloogia, onkoloogia ja hügieeni alal on olnud ikka eksperimentaalset laadi ja selle ajal rakedasin praegusekski töös testimist rahvastikualase kompetentsuse kindlakstelemisel. Tulemus – ükski ministeerium ei täitnud (ei osanud

täita?) minu palvet selekteerida rahvastikutaaste mõjutavad meetmed netiväljaandes „Inimloomuse tahumata tahud“ kahte ossa – tõstavad või langetavad sündimust. Või peegeldus selles osavõtmatus kaasa töötada riiklikus prioriteedis? Kumb on halvem, kas ignorantsus või oskamatus?

Kui Riigikohus leidis, et rahvastikutukriisi lahendamine on Riigikogu ja Valitsuse ülesanne, siis olles testinud kõiki valitsuse liikmeid nende võimutasandil, leian, et neil pole selles vajalikku asjatundlikkust. Ülo Vooglaidi sõnul on juhtkonna ametialane ettevalmistus puudulik. Toome näite. Viis aastat tagasi kirjutas mulle Kristina Kallas: *Kuna ma isiklikult olen veendunud, et rahvastiku teema on üks ja ainus teema, mis Eesti valitsejaid peaks praegusel momendil muretsema panema ja mis vajab ülikiret tähelepanu, siis ma püüan teha kõik endast oleneva, et debatt Eesti rahvastiku teemal tähelepanu alla kerkiks, eelkõige eelseisval valimiste aastal.* Ja kui võim Kristina ees hakkas juba terenduma, pani ta rahvastikuga kohe puusse, toonitades rahvastiku põhiprobleemina hoopis vastuolu eestlaste ja venelaste vahel. Teine näide ühest teisest Kallasest – seekord Siim Kallasest. Tema kinnitas mulle kirjas kolm aastat tagasi, et eesti rahvas pole seni välja surunud ega juhtu see ka edaspidi, kuid tal pole aega selle tõsisel teemal tegelemiseks. Selles vastuses peegeldub salakavalultraoptimism, et rahvaga võib lõputult reforme läbi viia ja katsetada, sest rahvas ei hävi. Rahvastikustatistika näitab, et nii see ei ole.

Pole siis ime, kui raha maetakse asfalti, betooni, Rail Balticusse ja meelelahutusse, aga mitte rahvuse kestmise. Poliitikud leiavad võimaluse tagasi lükata kõik konkreetsed ettepanekud ja seavad üles plagusid vaid eesmärkidest ja lühisõnumitest „meie teeme“ või „meie tagame“. Ollakse juba leppinud rahvastiku vananemise ja vähenemisega ega panustata väljapääsu otsimisse. Mati Hindi sõnul toimub **Eesti identiteedi nõrgendamine ja alavääristamine** paljudel tasanditel korraga, alates Vikerraadio talumatult labastest ingliskeelsetest pausilauludest ja

lõpetades teaduse ning kõrghariduse ingliskeelstamisega. Minu õnnis ristiisa Veljo Tormis meenutas, et kooritsüklit „Unustatud rahvad“ luues oli tal ikka silme ees eesti rahva saatus. Seda ta ütles Tallinna TV jäädvustatud Suure-Jaani kohtumisel 2013.

Illustreerime olukorda Heido Vituri 20 aastat kokku võtva kirjaga: *Aastal 1995 käis Kalev Katus minu juures. Siis, kui olukord kõige hullem oli. Oli väga mures. Ei huvitanud tema jutt sisest kedagi ja ei õnnestunud ka minul siis kellegi huvi rahvastiku probleemide vastu äratada. Mõni aeg hiljem Aino Järvesoo kutsel püüdsime huvi rahvuse päästmise vastu tekitada ja kulutasime kogu tema raha igasugusteks kampaaniateks, mida iganes oskamine välja mõelda, täiesti ära. Tulemus oli 0. Ei tundnud asja vastu huvi rahvas ega ka poliitikud. Ametnikest ma ei räägi. Nemad teevad ja peavadki tegema seda, mida nende poliitilised ülemused käsivad, või siis töölt lahkuma. Ja asemele tulevad uued ja sõnakuulelikumad. Ma ei tea, kas see on ükskõiksus, oma täieliku jõuetuse tunne, probleemi mittetajumine või veel midagi muud. Näiteks kogu õhtumaa kerkinud probleemidest (allakäigust?) tekkinud halvatus. Kuid praegu muretsetakse üksnes seepärast, kas viimane lahkuma tuleb kustutab.*

Kirjelatud olukorras pöördus in hiljuti Mailis Repsi kui riigi haridusvaldkonna juhi poole võtta enda peale vastutus ja initsiatiiv rahvastikutaastes kompetentsuse kujundamises erinevatel võimutasanditel. Seejuures pole tähtis mitte ainult Mailis Repsi isiklik panus rahvastikutaastes, vaid just tema kava presidendikampaanias 25. juulist 2016 – luua EV Presidendi rahvastikupoliitika ekspertkogu. Kahjuks Presidendi Kersti Kaljulaid seda ideed üles ei korjanud.

Minister Mailis Repsi palusin, et ta oma tollase mõtte ümber fokusseeriks Haridus- ja Teadusministeeriumi **rahvastikutaaste ekspertkoguks**, mille esmaseks ülesandeks võiks olla **programmi ja süsteemi loomine** valitsus- ja omavalitsustöötajatele komplekselt demograafia, ühiskonnateaduste ja poliitika alal. Sellise ettepaneku tegin märgukirjas haridus- ja teadusministrile 7. jaanuaril 2019. Kirja koopia saatsin peaministrile, sest just Jüri Ratas tunnistas Riigikogu ees aastal 2013, et rahvastikukriis varjutab meie saavutusi Euroopas ja tema initsiatiivil seati koalitsioonileppes 2016. aastal rahvastik riiklikuks prioriteediks.

Jaak Uibu D.Sc., Riigikogu Eesti rahvastiku toetusrühma konsultant
17. jaanuaril 2019.

Enda Naaber kirjutas 21. jaanuari Meie Maas südamevalust, mis suureneb kodutalu veski ahervaremete juures: „... Mitte kaua aega tagasi läksin ma sinna – veski ahervaremete juurde ja nüüd tean, miks ma seda lugu kirjutan. Ma mõistan korraga, kui palju meie põlvkond on võlgu oma vanavanematele. Ja oma vanematele. Meil, Saaremaal ja Muhus on küll tänases ajas palju veskeid restaureeritud, kuid... mina seisn oma kodu veski ahervaremete juures. Vanaisa unistus ei läinud täide, sest meis polnud jõudu ja tahet seda ellu viia. Me kasvasime hoopis teiste huvidega. Me jäime oma sünnikodule võõraks ka muus osas – lahkumise sealt siis, kui kõrvalt kolhoosisigalast leids kaevu virtsavetti lekiks. [...] ... Nagu näeksin mõnikord vanaisa jahutolmust nägu! Ja see piinab.”

Maa-amet, Registre ja Infosüsteemide Keskus

Aleksei Nõu noorusaja luuletusi (1)

Aleksei Nõu (ka Neu; 29.4.1863 (vkj) Neo talu, Linnuse küla, Muhu-Suurvald – 1.3.1920 Omsk) oli talunike poeg, kellest sai kooli-õpetaja, ametnik ja pangadirektor. Ta õppis Tartu õpetajate seminaris 1879–82, töötas õpetajana Otepää õigeusu koguduse kihelkonnakoolis ja Nõo kihelkonnakoolis 1882–89. Seejärel oli ta Tartu kreisipolitsei lauaülem 1889–97 ning Liivimaa kubermanguvalitsuse asjaajaja Riias 1898–1906. Alates 1906 oli Nõu Vene Talurahva Põllupanga Eestimaa Kubermangu osakonna direktor. Oktoobris 1917 evakueeriti ta koos pangaga sõja eest Ufaasse. A. Nõu suri võõrsil

tüüfusse.

Aleksei Nõu oli 1891–92 ajalehe Derptski Listok (Tartu leht) tegevtoimetaja. See leht oli mõeldud eelkõige eestlastele vene keele õpetamiseks, aga erilist edu tal polnud ja see lõpetas ilmumise pärast esimest aastakäiku. 1890. aastatel tegi Nõu kaastööd ajalehele Olevik, tema kirjutisi ilmus ka ajalehtedes Virmaline, Eesti Postimees ning Siberi-evakuatsiooni ajal ajalehes Siberi Asunik (Tomsk).

1911 oli Aleksei Nõu ostanud oma venna Vassili nimele Kuke karja-mõisa ehk Ankrur talu Läänemaal Kukurannal Kessulau vastas, kus ta eraldas endale väikse Vesikaare

talukrundi, et seal vanaduspäevi veeta. Nõu olnud pehme sõnaga heatahtlik vanahärra, kelle sooviks oli asutada veel Kõnnu mõisa Põhja-Eestis põllutöökool. Maa-ilmastõda lõi need kaardid segi. Ufaas hakkas Nõu uuesti luuletama igatsusest kodumaa vastu. Eesti Kultuuriloolise Arhiivi varasalves (f 47 m 30:61) leidub tema luuletustega kiri Sakala toimetajale 1882. a algusest, mille Muhulane allpool avaldab (kirjaviisi muutmata, v.a w-tähe asendus v-ga) ja millest on näha suurt hingesoojust oma isamaa vastu. Autor oli siis 18-aastane.

Allikmaterjale Nõu kohta: Tartu Õpetajate Seminar 1828–1928

(Tartu 1929), lk 220–221; Postimees 11.2.1898: 3, 10.12.1902: 3; K. R. Pusta. Kehra metsast maailma. Saadiku päevik. Kirjad kinnisest majast. (Tln 2010 [1964]), lk 148; Meie Maa 23.7.2004: 6; Akadeemia 12/2006: 2637–2647; Eesti Päevaleht (Stockholm) 18.9.2008: 6; Tuna 3/2014: 116, 124, 4/2014: 130, 3/2018: 51–52; Juhan Kukk – iseseisvusemõtte sõnastaja. 75–76 (Tln 2015); Pärnu Postimees 26.4.2017: 7; EAA.296.6.3710.

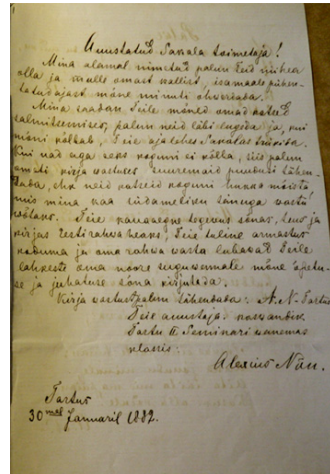
Käesoleva elulooartikli põhi päri-neb Roosmari Kurvitsa ja Anu Pallase kogutud andmebaasist Eesti ajakirjanike biograafilise leksikoni tarbeks.

Auustatud Sakala toimetaja!

Mina alamal nimetud palun Teid nii hea olla ja mulle omast kallist, isamaale pühendatud ajast mõne minuti ohverdada.

Mina saadan Teile mõned omad katsed salmitsemises, palun neid läbi lugeda ja, kui mõni kõlbab, Teie ajalehes Sakalas trükida. Kui nad aga seks koguni ei kõlba, siis palun ometi kirja vastuses suuremaid puudusi tähendada, ehk neid katseid koguni hukka mõista, mis mina kaa südameliku tänuga vastu võtaks. Teie kauaaegne tegevus sõnas, teus ja kirjas Eesti rahva heaks, Teie tuline armastus koduma ja oma rahva vastu lubavad Teile lahkest oma noore suguvennale mõne õpetuse ja juhutuse sõna kirjutada.

Kirja vastust palun tähendada: A. N - Tartus.

Teie auustaja kasvandik Tartu II Seminari vanemas klassis: Alexius Nõu. Tartus 30mal Januaril 1882.

Palve.

Oh isamaa, su vaim mull' jõuudu andku,
Et kasva kasuks võiksin sinule;
Su vanaaegne võim mind kätel kandku,
Et õigelt teelt ei eksiks kõrvale!
Sult, Vana Isa, armu, abi nõuan:
Mu nõrka mõistust heldest kinnita,
Küll siis ma ära toimetada jõuan,
Mis pärrib minult armas isamaa!

A. N.

Mõted mööda illma käivad,
Kui ma olen üksina,
Üksnes seisatama jäevad
Sinu pinnal, kodumaa.
Kuldses kodus toitu saavad
Nemad ilma otsata,
Temast ennast jahutavad,
Lõbu leidvad lõpmata.
Taevas sinu poole hüüan:
Anna jõuudu minule,
Aita täita mis ma püüan:
Kasuks olla kodule!

A. N.

(Jutluste sisu.)

Ilm uinub õrnas pimeduses,
Mets sala häälel kohiseb
Ja ingel lennab iluduses,
Ta hääli nii armsast heliseb.
Oh vaatke ingli ilu piale
Kui murest ei või magada.
Ja minge taeva radadele
Kus elavad nad hulgana.

Säält õnsast ilmast tröösti saate
Ja nõrgal vaimul kinnitust,
Kui taevaliku ilu näete,
Siis kanda võite viletsust.
Me' nõrga elu võitlemised
Siin mureliku elu sees,
On ajalikud pahandused:
Meid õnnis elu ootab ees!

Oh ärge toppige end sinna,
Kus pole enne olnud te.
Vaid kannatage, kunni minna
Te võite taeva rõõmule.

A. N.

Õnnetus ei hüüa tulles

Kui hüüaks, siis oleks enne õnnetust aega mõtteid koguda, kuidas toimida ning kes võiks abiks olla. Teen ettepaneku mõtteid vahetada juba praegu ja kui ei teki kunagi vajadust helistada 112, siis on teil elus väga hästi läinud.

Inimesed kipuvad alati mõtlema, et ega minuga ju ei juhtu. See aga paraku pole tõsi, meie kõigiga võib aeg-ajalt midagi juhtuda. Selleks, et müüdid ja hoiakud ei takistaks olukordade parimaid lahendusi, peame müütidest ja valehääbist välja murdma.

* *Mina küll häirekeskusele ei helista, sealt küsitakse selliseid küsimusi, millele ma vastust ei tea.*

Alati tasub helistada. Küsimused, mida Häirekeskuse päästekorraldaja küsib, on hädavajalikud neile, kes sõidavad teile appi. Neid vastuseid ei soovi ainult Häirekeskus, vaid välja-

kutsele sõitvad päästjad, meedikud ja politseinikud. Tuleb arvestada, et teile appi tõttavad inimesed on professionaalid ja selleks, et nad ei peaks hakkama sündmuskohal asjaolusid välja selgitama, vaid oleksid juba sündmuskohale jõudes valmis abistama, on oluline neid vastuseid teada. Need küsimustikud on Häirekeskusele koostanud Päästeamet, Terviseamet ja Politsei- ja Piirivalveamet ning need lähtuvad sellest vajadusest, mis on päästjatel ja politseinikel. Soovitakse teil olla kannatlik, ära kuulata kõik küsimused ja oma teadmiste piires neile vastata. Tänapäevase töökorralduse võimaldab väljakutse edastada juba kõne ajal ehk siis teie vastate küsimustele, aga abi on juba teie poole teel. Oluline on alati teada, mis juhtus ja kus juhtus. Mida selgemaid vastuseid Häirekeskus teie

kõne abil saab, seda kiiremini ja efektiivsemalt saavad abistajad valmistuda ning on suurem lootus, et kõik saab lahenduse kiiremini.

* *Abi kutsumiseks helistan tuttavale päästjale või vabatahtlikule päästjale.*

Siin annad küll informatsiooni edasi, aga valele inimesele. Tema ei saa välja saata ühtegi päästeautot, kiirabi ega politseipatrulli. Parimal juhul hakkab üks vabatahtlik jooksmas oma päästeauto poole ja ise helistama Häirekeskusesse, aga kas ta ka teab, kui suure õnnetusega on tegemist või mis teda sündmuskohal ees ootab? Ta ei tea, kui palju abi on vaja, kas ohus on inimesed, kas õnnetus ohus- tab veel kedagi või midagi. Häirekeskusesse helistades küsitakse temalt samu küsimusi, mille vastused otse- allikast on kindlasti täpsemad.

Häirekeskusesse läinud kõne korral saab see vabatahtlik päästja peatselt Häirekeskusest väljasõidukorralduse, aga peale selle ka teised lähimad vajalikud ressursid. Vahe on selles, et siis on teada ohuhinnang ja see, mil- lised osapooled peavad olema selle olukorra lahendamiseks kaasatud. Valesti käivitatud õnnetuse lahenda- mine võtab rohkem aega ning sel pu- hul ei tarvitse olla kaasatud piisavalt ressursi (mitu põhiautot, mitu paak- autot, mitu vabatahtlikku päästeko- mandot, kas ka kiirabi ja politsei, aga võib-olla veel keegi). Kõik need vajadused saaks selgemaks, kui õnne- tuse avastanu ise annab esmajoones Häirekeskusele edasi oma teadmised.

* *Õnnetuse korral helistan sõbrale, mehele, isale. Küll tema teab, mida tuleks ette võtta.*

Jätkub lk 7.

Täname teid, pr. Aili Õige ja Triin Valk, kes sotsiaaltööd hoogsalt ajavad

Elan maailma parimas kohas – Muhu vallas. Meil on väga hästi korraldatud sotsiaaltöö. Eriti õnnelik olen sellepärast, et ei pea talvel muretseda, kui oma 3-rattalisega Liivale ei jõua, vaid võin oma üle saja-aastast maja tundma õppida. Telefoni teel saab ambulatooriumist puuduvaid ravimeid tellida. Tänu teile, proviisorid, kes alati nõuga aitavad!

Teisipäev on mu lemmikpäev, sest siis tuleb sots-töötaja Aili – käed kompse täis ja alati naerusuine. Kõik tellitu on täpselt olemas.

Olen näinud, kui ta abivajajaid aitab. Sumpab mitu korda läbi lume ja viib puud tuppa või kööki.

Täname Sind sotsiaaltöötaja südame eest, sest oled alati nõrgemate asutusse aitaja, rahulik ja läbimõeldult tegutses.

Rõõmu sulle – laulja, kanneldaja, tubli ema ja vanaema!

Irma ja teised abivajajad

Õnnetus ei hüüa tulles

Algus lk 6.

Sageli ka nii tehakse, aga kui on vaja kiiresti rohkem abi, kui see inimene suudab pakkuda, siis on see asjatu ajaviitmine. Enne selle kõne tegemist oleks tark teatada esmajoones Häirekeskusele telefonil 112, mis juhtus ja kus juhtus. Laske Häirekeskuse professionaalidel otsustada, kas see on küsimus, mis vajaks kiiret sekkumist või mitte. See on oluliselt kindlam ja efektiivsem viis.

** Pole mõtet helistada, nagunii ei saada aru, kus asun.*

Seda väidet on kuulda palju, suurem osa küll kaugemast minevikust. Viimaste aastatega on läinud üha paremaks tehnilised võimalused helistaja asukoht kindlaks teha. Sellele vaatamata on Häirekeskusele kohustus kontrollida helistaja asukohta, et vältida vigasid. On olukordi, kus positsioneerimine on võimatu, helistaja asukoha piirkond liiga lai või suisa vale. Helistaja asukoha väljaselgitamise täpsus oleneb paljudest tehnilistest asjaoludest: helistaja telefon, mobiilimastide paiknemine jne.

Seega alati on hea oma asukohta teada või näiteks osata seda oma nutitelefoniist vaadata. Kui Häirekeskus küsib, siis anna teada maja number, tänavanimi, teeviidad, talude nimesildid, mis sinu vaateulatuses on. Kodustes tingimustes on hea veidi ette valmistuda. Vaata oma kodukandis ringi, kas tänavanimi sildid ja maja numbrid on hästi nähtavad. Kui need ei ole nähtaval, saad paigaldada valgusti, karpida oksid, või soetada uue sildi. Soovitan õppida, kuidas just sinu telefoniga saab helistada Häirekeskuse. Ka sellisel puhul, kui levi sinu telefonis puudub. Aadressi edastamine Häirekeskusele kinnistu põhisel on piisav. Arvesta sellega, et Häirekeskuse päästekorraldajad vastavad kõnede Tallinnas, Tartus, Jõhvis ja Pärnus. Kuigi nende kasutada on Maa-ameti aluskaardid, tasub teada ametlikke nimetusi, sest kõnele vastavad inimesed ei ole kohalikud. Abi kutsumine koos teekirjeldusega tasub pereliikmetega eelnevalt läbi arutada. Laste ja eakate puhul võiks teekirjelduse näiteks oma koduni lausa üles kirjutada, et see õnnetuse puhul ärevusest meelest ei läheks. Maanteel toimunud õnnetuse korral on aadressiks maantee nimi, selleks on hea, kui teaksid mitmendal kilomeetril paikned. Abiks võivad olla veel bussipeatused, teede ristumised ja viidad.

** Saan ise hakkama, mingit abi pole vaja.* Alles siis, kui sündmus on üle käte käinud, kutsutakse abi.

Elu on korduvalt näidanud, et eriti tulekahju korral tekib selle „ise hakkamasaamisega“ hulk probleeme. Sageli on pärast selgunud, et tekkinud kahjud on palju suuremad ning „kangelane“ vajab arstiabi. Mõnikord võib tõesti juhtuda, et saate ise õnnetusest jagu või olukord laheneb. Kui on selge, et häirekeskusele tehtud kõne järel teele saadetud abi ikkagi vaja ei ole, siis helistage uuesti ja abi saadetakse tagasi. Samas – ise tulekahju kustutades või muu ohtliku olukorraga silmitsi seistes ärge võtke liigseid riske oma elu ja tervist ohtu seades.

Kuidas tegutseda hädaolukorras?

Taga enda ja võimalusel kannatanute ohutus.

Tee kõne hädaabinumbrile 112. Ära katkesta kõnet enne, kui see vastu võetakse.

Kuula tähelepanelikult, mida päästekorraldaja sinult küsib, ja vasta küsimustele.

Kuula päästekorraldaja juhiseid, sest tema ülesandeks on sind aidata.

Päästekorraldaja annab sulle teada, kui võid kõne lõpetada.

Kui ohus on kellegi elu või vara, saadetakse abi välja juba kõne ajal.

Lisaküsimuste esitamise tõttu ei viibi abisaatmine – see on juba teel.

Kui olukord muutub, anna sellest kindlasti teada.

Hoia oma telefoniliin vaba, et sulle saaks vajadusel tagasi helistada.

Margus Lindmäe, Saaremaa päästeapiirkonna juhataja

Kuivastu postipunkt Kuivastu sadama poes avatud T-L 10 –18.

Tehnoõlevaatus

Teostame ka TRAKTORITE õlevaatus!

Tulekustuti taatlemine ja müük

Autode sisepesu

Autoremont

Kere, veermiku ja mootori remont

Varuosade tellimine

Sildade reguleerimine

Rehvitööd

Kerevenituspink

Diagnostika

Klaaside vahetus

Muruniidukite ja trimmerite hoiustamine ning hooldus

52 737 75 – alan@collester.ee

Ehitusteenused

Üldehitustööd, kanalisatsioon- ja torutööd, elektritööd

Teehöövli teenus

Ekskavaator-laaduri teenus

JCB 4CX + erinevad kaevekopad + hüdrovasar

Transport (kraana + kallur)

Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agregaadid

Sõelutud mulla, killustiku, liiva, paekivi ja raudkivi müük

Haagiste rent

50 675 02 –

paavo@collester.ee

Asume Soonda külas

vanas laudakompleksis.

Ole nähtav! Riputa jopele, käekotile jm helkur külge.

Küttepuid:

3-meetrised koos koju toomisega 20 eur/ruum. Halupuud erinevas pikkuses, vastavalt tellija soovile. Võimalik tellida ka konteinerisse laotud küttepuid. Pakume kompleksiga küttepuid saagimis- ja lõhkumisteenust

Saematerjal:

Müüme kuiva saematerjali. Servamata lepa, haava, tamme, pärna, saare ja jalaka planku ning lauda. Aialatid männist ja haavast pikkus 3 meetrit. Aiapostid tammest, erinevad pikkused. Toodame vastavalt tellija soovile punn- ja põrandalauda erinevatest puuliikidest. Võimalik tellida poolpalgi mooduleid kuuride ja saunade ehituseks.

Tehnika:

Roomikekskavaator, kopplaadur, minilaadur, kallur-furgoon ja metsaveoautod ja palju erinevat põllumajandus ning metsatehnikat. Meie masinaparki on lisandunud kaks uut masinat. Minilaadur Avant, mis mahub igale tööplatsile, võimalik kasutada ka siseruumides ning kahjustab pinnast minimaalselt. Masinal on palju erinevaid töövahendeid. Kevadiseks metsseakahjustuste tasandamiseks on parim tööriist masinale paigaldatav vedrupiidega raudreha ning tasandusrest. Masina rendihind 22.-/h.

Pinnase- ja kannufrees, millega on kiirelt ja efektiivselt võimalik võsastunud või ebatasasane maa muuta murutraktoriga niidetavaks alaks. Seade sobib ka kitsaste külavaheteede freesimiseks ja tasandamiseks. Meetrise läbimõõduga tammekännu pinnasega tasaseks freesimisele kulub 5 minutit, purustab ka juured 20 cm sügavusel pinnases. Hind kujuneb vastavalt töömahule.

Haljastus:

Müüme huumuserikast sõelutud mulda haljastuseks. 10 eur / tonn
Sõelutud muld täiteks (sisaldab kuni 1,2 cm läbimõõduga kivi) 5 eur / tonn

Hobusesõnniku ja turbaga segatud kasvumuld 25 eur / tonn

Tänavakivi müük ja paigaldus, kivi hind alates (5.- m²)

Erineva fraktsiooniga killustikud, liiv ja kruus ning graniitkillustik.

Teede ja platside ehituseks freesasfalt.

Teostame:

Settekaevude tühjendust, teede väljakute ja aedade ehitust.

Rohkem infot: www.muhuvarahaldus.ee

Info ja tellimine:

50 97 679 või 53 00 25 20.

* Ostan vanu vene kontaktoreid, kaitselüliteid, elektroonika trükk-plaate, KM-kondekaid, transse jms detaile, ostsiloskoope, raadio-jaamu, side-, mõõte-, militaar-elektroonika plokke jms. Vanade ruumide tühjendamine vanaelektroonikast. Tel. 5197 3129.

* Ostan korteri, maja või äri-pinna Liival. Telefon 512 3086.

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?

Võta ühendust: **Lauri Kolk**
Tel: +372 5191 2950,
lauri@adrem.ee

www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Mu-
humaa kinnisvarast! Adrem Kin-
nisvara tegutseb Saare maakonna
kinnisvaraga juba aastast 2002!

Hellamaa külakeskuses

KINOÕHTU "Õigus õnnele"
Reedel, **8. veebruaril kell 18**
KINOHOMMIK "Õigus
õnnele" - Teisipäeval, **12.**
veebruari kell 10
pilet 4 eurot / 3 eurot

KINOHOMMIK "Tõde ja
õigus" - Teisipäeval, **26.**
veebruari kell 10
KINOÕHTU "Tõde ja õigus"
Reedel, **1. märtsil 19.30**
Pilet 5 eurot / 4 eurot

Tallinnas toimub mälestusteenistus "Hingesillad" meie hulgast lahkunud lastele

Laupäeval, 16. veebruaril algusega kell 16 toimub Oleviste kirikus juba neljandat korda mälestusteenistus kõikidele meie hulgast lahkunud lastele, sõltumata lapse vanusest ja lahkumise põhjusest.

MTÜ Hingesillad juhataja Liivi Laose sõnul oli esimene teenistus seotud rahvusvahelise vähihaigete laste päevaga. „Lapse kaotanud vanemad on tihti oma leinas üksi ning sarnase saatusega inimestega koosolemine kasvõi korra aastas annab teenistusel osalenute sõnul palju tuge. Teenistusel on muusikat, jumalasõna ning süütame küünlad nende mälestuseks, keda meie hulgas enam ei ole,“ ütles Liivi Laos.

16. veebruaril Oleviste kirikus toimuval teenistusel musitseerivad Mari Jürjens, Joel Rimmel ning Vanalinna Hariduskollegiumi keelpilliorkester Rasmus Puuri juhatusel. Vaimulik mõtisklus Meego Rimmelilt. Teenistust juhatab vanempastor Siim Teekel.

Vanemate soovi korral on võimalus oma last teenistusel nimeliselt meenutada. Selleks palutakse ühendust võtta info@hingesillad.ee või telefonil 5858 3983.

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Muhu Hooldekeskuse kiriku-
ruumis jumalateenistused armu-
lauaga:

Pühapäeval, **10. veebruaril kl 14:** 5. pühapäev pärast ilmumispüha. Kaheksugune külv.

Pühapäeval, **24. veebruaril kl 14:** Iseseisvuspäev.

Pühapäeval, **10. märtsil kl 14:** Paastuaaja 1. pühapäev Invocavit. Jeesus – kiusatuste võitja.

Koguduse hooldajaõpetaja

Hannes Nelis, tel 529 1881
hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Jumalaema Kaasani
pühakuju kogudus

9. veebruaril kl 10 Jumalik
liturgia. Issanda templisseviimise
püha lõpetus.

Hellamaa Peetruse ja Pauluse
kogudus

16. veebruaril kl 10 Jumalik
liturgia.

Teenib preester Toivo Treima,
tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahus

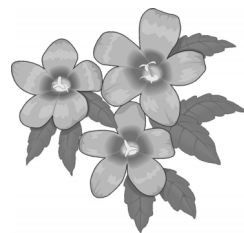

14. jaanuaril 85-aastane **Manivald Auväärt**.

Tunneme kaasa omastele!

Paastukuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Natalia Tamm 95 (3.3)
Vaike Kalbin 92 (21.3)
Herberdt Oidekivi 89 (25.3)
Asta Venda 87 (22.3)
Virve Saarik 87 (24.3)
Helga Vapper 86 (22.3)
Helju Tuulik 85 (1.3)
Mihhail Hobustkoppel 85 (18.3)
Milvi Oidekivi 85 (26.3)
Meeli Oidekivi 84 (2.3)
Aivo Kabur 83 (7.3)
Alma Lõhmus 82 (11.3)
Lembi Saat 81 (23.3)
Virve Väärtnõu 81 (26.3)
Tiina Roosna 75 (12.3)
Heiki Soopart 75 (14.3)
Lembit Pae 75 (15.3)
Tõnu Ling 75 (17.3)

Paul Tüür 70 (12.3)
Regina Tuulik Rummukainen
70 (12.3)
Mailis Korv 70 (23.3)
Aivar Peegel 60 (1.3)
Raivo Peegel 60 (1.3)
Lembit Ots 60 (5.3)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Tantsime Südameruumi tantse

Muhu lasteaia saalis **16. veebruaril kell 16–18.**

Tantsud on suunatud naistele. Eelnev tantsukogemus ei ole sugugi vajalik. Juhendavad Marju Jalakas ja Maria Ines Margato. Osalemispanus 10 eurot.

Olete oodatud!

Maire Forseli raamatu "Palgatööst kõrini? Hakka ettevõtjaks!" esitlus

Maire Forsel on sotsioloogia-
haridusega ettevõtja, kes sai
täiemalt tunnuse jaanuaris 2015,
kui avaldas oma ettevõtte Leisi
Lapikoja Facebooki seinal loo ausa
ettevõtte hinnast. Sestpeale on
temast saanud omamoodi mikro-
ettevõtjate eestkõneleja, kes
propageerib maale ja innustab
inimesi looma oma ettevõtteid
ning mitte ootama, et riik neile
heaolu kandikul kätte toob.

"Palgatööst kõrini?
Hakka ettevõtjaks!"
on Maire Forseli esikraamat, milles
ta innustab lugejaid ise enda
tööandjaks hakkama.

R, 15.02 kell 18.00 MUHU REETO

Märtsi Muhulase materjalid on teretulnud **28. veebruari** õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee
Trükinud Saaremaa Trükikoda 400 eks.
Hind 50 eurosent